

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 192g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a
articolelor 9 alin. (3) și 18 alin. (2) din Legea securității
și sănătății în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008
*(indemnizația unică în cazul decesului lucrătorului în urma
unui accident de muncă)*

CHIȘINĂU

20 noiembrie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea dlui Cristian Rotaru, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 30 septembrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 20 noiembrie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 9 alin. (3) și 18 alin. (2) din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008, ridicată de dl avocat Vasile Tarnovschi, în interesele „SDS Ekip” SRL, în dosarul nr. 2-921/2021, pendinte la Judecătoria Cahul, sediul central.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, de dna judecătoare Inga Gorlenco de la Judecătoria Cahul, sediul central.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 19 iunie 2018, dnii Iurie Scurtu și Anatol Căpraru, ambii angajați ai SC „SDS Ekip” SRL, se deplasau la serviciu cu automobilul de serviciu. Dl Iurie Scurtu a încălcat, în timp ce conducea automobilul de serviciu, regulile de circulație referitoare la traversarea căilor ferate prevăzute de pct. 60 din Regulamentul circulației rutiere, prin faptul că nu a cedat trecerea trenului. În rezultatul acțiunii sale automobilul a fost tamponat de locomotivă, iar pasagerul Anatol Căpraru a decedat.

4. La 28 octombrie 2020, Judecătoria Cimișlia, sediul central, l-a condamnat pe dl Iurie Scurtu pentru comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 264 alin. (3) lit. b) din Codul penal (*încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport*). Instanța de judecată i-a aplicat dlui Iurie Scurtu pedeapsa închisorii pe un termen de patru ani, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport. În baza articolului 90 din Codul penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de cinci ani.

5. Totodată, instanța de judecată a admis parțial acțiunea civilă formulată de dna Mariana Vîlcu și a dispus încasarea prejudiciului material în mărime de 3 158 lei din contul CA „Klassika Asigurări” SA; încasarea prejudiciului material în

mărime de 12 348,12 lei de la dl Iurie Scurtu și *SDS Ekip*; încasarea prejudiciului moral în mărime de 250 000 lei de la dl Iurie Scurtu.

6. La 24 februarie 2022, Curtea de Apel Comrat a casat parțial sentința Judecătorei Cimișlia în partea stabilirii pedepsei. Instanța de apel i-a stabilit dlui Iurie Scurtu pedeapsa închisorii pe un termen de patru ani, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport. Totodată, instanța de apel a aplicat articolul 90¹ din Codul penal și a stabilit că prima parte a pedepsei cu închisoarea pe un termen de doi ani urmează a fi executată într-un penitenciar de tip deschis, iar a doua parte a pedepsei de doi ani va fi suspendată pentru o perioadă de probațiune de doi ani.

7. La 6 iulie 2022, Curtea Supremă de Justiție a respins ca inadmisibil recursul ordinar formulat de partea apărării împotriva deciziei Curții de Apel Comrat.

8. La 30 ianuarie 2024, Curtea Supremă de Justiție a respins ca inadmisibil recursul în anulare formulat de avocatul dlui Iurie Scurtu împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 6 iulie 2022.

9. La 18 iunie 2021, dna Mariana Vîlcu a formulat în numele său și al fiului minor o acțiune civilă împotriva *SDS Ekip*, „Firma Iluminației” SRL, *Klassika Asigurari* și dlui Iurie Scurtu, având ca intervenient accesoriu Inspectoratul de Stat al Muncii, prin care a solicitat încasarea indemnizației unice în legătură cu decesul soțului într-un accident de muncă și a despăgubirii pentru pierderea întreținătorului. Dna Mariana Vîlcu a făcut referire la articolul 18 alin. (2) din Legea securității și sănătății în muncă, care prevede că persoanele îndreptățite pot cere plata unei indemnizații unice în cazul decesului lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale.

10. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Vasile Tarnovschi a ridicat, în interesele *SDS Ekip*, excepția de neconstituționalitate a articolelor 9 alin. (3) și 18 alin. (2) din Legea sănătății și securității în muncă.

11. Printr-o încheiere din 20 septembrie 2024, Judecătoria Cahul, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

12. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

[...].”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 127

Proprietatea

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

[...]”

13. Prevederile relevante ale Legii securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008 sunt următoarele:

„Prezenta lege transpune Directiva Consiliului din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă (89/391/CEE), publicată în Jurnalul Oficial L 183 din 29 iunie 1989, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1137/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 octombrie 2008 de adaptare la Decizia 1999/468/CE a Consiliului a anumitor acte care fac obiectul procedurii prevăzute la articolul 251 din tratat în ceea ce privește procedura de reglementare cu control.

[...]”

Articolul 9

Dispoziții generale

„(1) Angajatorul este obligat să asigure securitatea și sănătatea lucrătorilor sub toate aspectele ce țin de activitatea desfășurată.

(2) În cazul în care angajatorul apelează la servicii externe de protecție și prevenire, el nu este exonerat de responsabilitățile sale în domeniul securității și sănătății în muncă.

(3) Obligațiile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă nu aduc atingere principiului responsabilității angajatorului.”

Articolul 18

Indemnizația unică în cazul reducerii capacității de muncă sau decesului lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale

„(1) Lucrătorului căruia i s-a evaluat procentul capacității de muncă păstrată ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale i se plătește, din contul unității care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională, pe lângă despăgubirea stabilită de lege, o indemnizație unică, luându-se ca bază salariul mediu lunar pe țară, pentru fiecare procent de pierdere a capacității de muncă, dar nu mai puțin de un salariu anual al accidentatului.

(2) În caz de deces al lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala

profesională repară prejudiciul material persoanelor care au dreptul la aceasta, în modul și în mărimea stabilită de lege, și, în plus, le plătește, din contul mijloacelor proprii, o indemnizație unică, luându-se ca bază salariul mediu anual al celui decedat, înmulțit la numărul anilor compleți pe care acesta nu i-a trăit până la vârsta de 62 de ani, dar nu mai puțin de 10 salarii medii anuale.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

14. Autorul excepției susține că articolul 9 alin. (3) din Legea securității și sănătății în muncă stabilește că obligațiile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă nu aduc atingere principiului responsabilității angajatorului. Potrivit autorului sesizării, pe baza acestor prevederi, în situația în care un accident este cauzat în orele de muncă din culpa salariaților, angajatorul va răspunde pentru acțiunile acestora și va fi obligat să compenseze prejudiciul material și indemnizația unică, indiferent de culpa sa.

15. În opinia autorului excepției, prevederile contestate nu sunt sensibile în cazul în care un accident este produs din culpa unui salariat, așa cum este cel descris la §§ 4-5 *supra*, în care conducătorul automobilului, deși deținea permis de conducere, nu a respectat regulile de circulație, fapt care a produs un accident rutier. Unicul motiv invocat de autorități în acest caz este faptul că accidentul rutier a avut loc în drum spre locul de muncă. Dispozițiile articolului 9 alin. (3) al Legii în discuție sunt dezvoltate în articolul 18 alin. (2) din aceeași Lege.

16. Autorul excepției afirmă că, în acest context, obligația de a compensa venitul ratat și de a achita o indemnizație unică pe baza articolului 18 alin. (2) din aceeași Lege îi încalcă dreptul de proprietate. De asemenea, achitarea indemnizației unice îi impune o sarcină disproporționată și excesivă, pentru că îl obligă să achite această indemnizație și în cazul în care angajatorul nu este vinovat de producerea unui accident de muncă.

17. Autorul excepției menționează că obligarea achitării indemnizației unice pe baza prevederii contestate nu urmărește niciun scop legitim și nu asigură un echilibru între principiile concurente. Autorul excepției susține că legislatorul putea reglementa măsuri mai puțin intruzive în dreptul de proprietate al angajatorului, ca, de exemplu, în cazul în care un salariat se face vinovat de producerea accidentului de muncă soldat cu vătămarea colegului său, salariatul vinovat să achite indemnizația unică salariatului păgubit. De asemenea, autorul excepției subliniază că prevederile criticate nu au în vedere circumstanțele particulare ale fiecărui caz și nu admit diminuarea răspunderii angajatorului în cazul în care reducerea capacității de muncă sau decesul lucrătorului a survenit ca urmare a unui accident de muncă nu numai din culpa unității, ci și a altui angajat, diferit de cel vătămat, prin stabilirea răspunderii mixte, astfel încât mărimea indemnizației unice să se reducă în dependență de gradul de vinovăție al angajatorului.

18. Totodată, autorul sesizării susține că prevederile contestate instituie un tratament discriminatoriu, pentru că în cazul producerii unui accident de muncă în timpul de muncă soldat cu decesul salariatului, angajatorul urmează să achite atât prejudiciul material, cât și indemnizația unică, spre deosebire de situația în care pentru același accident soldat cu un deces în afara muncii, chiar dacă a fost produs

în timpul de muncă sau la locul de muncă, angajatorul achită doar prejudiciul material conform răspunderii civile pentru fapta subordonatului său.

19. În opinia autorului excepției, prevederile contestate sunt contrare articolelor 16, 46, 54 și 127 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

22. Examinând admisibilitatea excepției de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

23. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008, ține de competența Curții Constituționale.

24. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentantul unei părți în proces și este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

25. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză civilă care are ca obiect cererea de chemare în judecată referitoare la plata indemnizației unice în cazul decesului salariatului ca urmare a unui accident de muncă și a despăgubirii pentru pierderea întreținătorului (a se vedea §§ 3-5 *supra*). Astfel, Curtea admite că instanța de judecată ar putea aplica prevederile criticate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

26. Obiectul excepției îl reprezintă articolele 9 alin. (3) și 18 alin. (2) din Legea securității și sănătății în muncă. Curtea notează că articolul 9 alin. (3) din Lege nu a mai constituit obiect al controlului de constituționalitate. Articolul 18 alin. (2) din Lege a mai făcut obiect al controlului de constituționalitate, fiind pronunțată Decizia nr. 123 din 5 octombrie 2023. În Decizia nr. 123 din 5 octombrie 2023, Curtea a examinat dacă obligarea angajatorului să repare prejudiciul și să achite indemnizația unică reprezintă o sarcină excesivă (a se vedea §§ 24-31).

27. În această cauză, Curtea notează că, deși autorul excepției a contestat articolele 9 alin. (3) și 18 alin. (2) din Lege, criticile acestuia se referă, în special, la obligarea angajatorului să achite indemnizația unică, deși nu este vinovat de producerea accidentului de muncă. Autorul excepției susține că acest fapt reprezintă o sarcină excesivă pentru dreptul de proprietate al angajatorului și nu urmărește niciun scop legitim, fiind contrar articolelor 16 (*egalitatea*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) și 127 (*proprietatea*) din Constituție.

28. Curtea observă că articolul 9 din Lege reprezintă o normă generală, care stabilește, la alin. (3), că obligațiile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă nu aduc atingere principiului responsabilității angajatorului. Curtea subliniază că aspectele afirmate de autorul excepției, *i.e.* condițiile de achitare a indemnizației unice, sunt reglementate de articolul 18 alin. (2) din Lege. Așadar, Curtea își va raporta obiectul de analiză doar la articolul 18 alin. (2) din Lege.

29. Legislatorul a stabilit că unitatea culpabilă pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională va repara prejudiciul material și va achita o indemnizație unică (a se vedea articolul 18 alin. (2) din Lege).

30. Sub acest aspect, Curtea evidențiază că, potrivit articolului 18 alin. (2) din Lege, pentru ca angajatorul să fie obligat să achite indemnizația unică, fapta culpabilă, care are drept consecință decesul lucrătorului, trebuie să fie încadrată ca accident de muncă și vinovăția angajatorului trebuie să fie determinată.

31. În acest sens, Curtea notează că inspectorii de muncă trebuie să cerceteze și să verifice în fiecare caz particular care obligații au fost încălcate de către salariat și de către angajator și care acțiuni/inacțiuni urmează a fi catalogate drept accidente de muncă sau accidente în afara muncii, conform punctelor 3 și 4 din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22 decembrie 2005. De altfel, cercetarea accidentului de muncă constă în determinarea circumstanțelor, a cauzelor, a încălcărilor actelor normative și a altor reglementări care au condus la accidentarea salariatului, stabilirea persoanelor care au încălcat prevederile actelor normative și a măsurilor corespunzătoare pentru prevenirea unui asemenea accident (a se vedea pct. 13 din Regulament).

32. De asemenea, Curtea subliniază că articolul 18 alin. (2) din Lege prevede că angajatorul va achita indemnizația unică dacă i se poate imputa culpa pentru accidentul de muncă. Altfel spus, culpa angajatorului reprezintă o condiție *sine qua non* de antrenare a răspunderii angajatorului pentru accidentul de muncă.

33. Referitor la pretinsul tratament diferențiat invocat de autorul sesizării, Curtea reamintește că discriminarea are loc atunci când persoanele care se află în situații asemănătoare sunt tratate în mod diferit (discriminare directă) sau atunci când persoanele care se află în situații diferite sunt tratate în același mod (discriminare indirectă), cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv și rezonabil. O condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 2 din 12 ianuarie 2021, § 21; HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 39; HCC nr. 35 din 9 noiembrie 2021, § 152).

34. În acest caz, Curtea nu constată caracterul comparabil al categoriilor prezentate de autorul sesizării, *i.e.* situația angajatorilor obligați să achite prejudiciul material și indemnizația unică în contextul decesului unui salariat rezultat din producerea unui accident de muncă și situația angajatorilor care nu sunt obligați la achitarea indemnizației unice.

35. Subsidiar, Curtea subliniază că judecata sa este o „judecată a legilor”, la modul abstract, dar nu o „judecată a cazurilor concrete”. Curtea menționează că modul de interpretare și aplicare a prevederilor contestate le revine instanțelor de drept comun.

36. Pe baza celor menționate anterior, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 9 alin. (3) și 18 alin. (2) din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008, ridicată de dl avocat Vasile Tarnovschi, în interesele „SDS

Ekip” SRL, în dosarul nr. 2-921/2021, pendinte la Judecătoria Cahul, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 20 noiembrie 2025

DCC nr. 168

Dosarul nr. 192g/2024